

Un recull de retrats literaris de divuit personatges fonamentals de la cultura, l'art i el pensament de les Illes Balears.

Un arxipèlag radiant

Pere Antoni Pons

Un arxipèlag radiant és un recull de retrats literaris de divuit personatges fonamentals de la cultura, l'art i el pensament de les Illes Balears: l'actor Simó Andreu, els artistes Erwin Bechtold, Andreu Terrades i Rafel Tur Costa, la pedagoga Pilar Benejam, el lul·lista Anthony Bonner, el sociolingüista i músic Isidor Marí, els historiadors Josep Massot i Muntaner i Fina Salord, els escriptors Guillem Frontera, Biel Mesquida, Ponç Pons i Carme Riera, l'arquitecte Elías Torres, el compositor i productor musical Antoni Parera Fons, el baríton Joan Pons, la cantant Maria del Mar Bonet i el bisbe Sebastià Taltavull. Un retrat literari és una mescla de perfil, de reportatge, d'entrevista i de crònica personal, en el qual hi ha una síntesi narrativa de la biografia del personatge, una explicació interpretativa de les seves obra i trajectòria, una temptativa d'esbós escorcollador del seu caràcter i una explicació del context polític i sociohistòric en què han viscut. Això és el que ofereix aquest llibre.

Durant la dècada dels seixanta, coincidint amb el boom del turisme de masses a les Balears, la cultura del país va viure un altre tipus de boom: el del que alguns experts han anomenat literatura de l'autoconeixement.

En pocs anys, el geògraf Vicenç Rosselló Verger va publicar Mallorca. El Sur y sureste (1964), el poeta i crític literari Josep Maria Llompart La literatura moderna a les Balears (1964), l'historiador Bartomeu Barceló El segle XIX a Mallorca (1964), l'escriptor i enginyer de camins Miquel Forteza i Pinya Els descendents dels jueus conversos de Mallorca (1966), l'advocat i polític Josep Melià Els mallorquins (1967) i l'historiador Guillem Rosselló Bordoy L'Islam a les Balears (1968). A aquesta llista d'autors que varen escriure obres amb la voluntat de definir el passat i el present del país, d'explicar als ciutadans de les Balears la seva història —escamotejada durant segles— i d'escorcollar i reivindicar els trets fonamentals de la pròpia identitat, s'hi han d'afegir les cròniques i llibres de viatge per Mallorca, Eivissa, Menorca i Formentera de Baltasar Porcel i les novel·les d'alguns dels escriptors de la generació dels 70.

En un país enfebrat per la cobdícia, fet amb tota mena de materials d'al·luvió —materials econòmics, culturals, demogràfics, sociològics, polítics—, desarrelat d'ell mateix i sense un projecte de futur clar i no subsidiari dels interessos i les baixes passions dels seus dominadors i explotadors —tant forans com oriünds—, aquest tipus de literatura, així com els seus autors, ha estat sovint negligida, desdenyada i marginada. Això no vol dir que els llibres esmentats, i que la feina feta durant dècades per tota una galàxia d'escriptors, artistes i intel·lectuals no hagi estat imprescindible. Sense ells, el naufragi i la desorientació haurien estat encara pitjors: més greus, més calamitosos, més grotescos.

Aquest llibre de perfils d'illencs il·lustres té un doble objectiu: posar en valor la vida, la personalitat i la feina d'alguns d'aquests escriptors, artistes i intel·lectuals, i, al mateix temps, ampliar i enriquir aquella literatura de l'autoconeixement que va fer ecllosió en la dècada dels seixanta i que, d'aleshores ençà, no ha deixat d'ampliar-se i enriquir-se. [...]

En conjunt, el llibre hauria de funcionar com una galeria de personatges valuosos i de categoria, però també com un fresc fragmentat però unitari de la història més o menys recent del nostre país. Pertoca al lector de dir si ho he aconseguit o no. Només que la lectura li sigui la meitat d'apassionant del que a mi m'ha resultat tractar de prop aquests personatges i escriure sobre ells, jo ja em donaré per més que satisfet.

Pere Antoni Pons (Campanet, Mallorca, 1980). Ha publicat, entre d'altres, els reculls de poemes *El verí dels àngels* (1999), *El fibló i la festa* (2003) i *Fervor tan fosc* (2006), els llibres d'entrevistes *La vida, el temps, el món: sis dies de conversa amb Joan Francesc Mira* (2009), *Damià Ferrà-Ponç. Cap al futur per la ruta de les arrels* (2012) i *Guillem Frontera. Paisatge canviant*

amb figura inquieta (2017) i les novel·les *La felicitat dels dies tristos* (2010), *Tots els dimonis són aquí* (2011) i *Si t'hi atreveixes* (2014). Col·labora regularment en diferents diaris i revistes. Els seus treballs periodístics inclouen entrevistes, articles d'opinió, crítica literària i d'art, i reportatges i cròniques de temàtica cultural i sociopolítica.

Sumari

- ✓ Nota preliminar
- ✓ **Simó Andreu**, actor sense artifici
- ✓ **Erwin Bechtold**, la gravetat densa
- ✓ **Pilar Benejam**, mestra de mestres
- ✓ **Maria del Mar Bonet**, l'oceà d'una veu
- ✓ **Anthony Bonner**, un lul·lista mallorquí de Nova York
- ✓ **Guillem Frontera**, la intel·ligència afuada
- ✓ **Isidor Marí**, d'Eivissa al món i del món a Eivissa
- ✓ **Josep Massot i Muntaner**, l'erudit polifacètic
- ✓ **Biel Mesquida**, el dandi contracultural
- ✓ **Antoni Parera Fons**, la música dels dies ben viscuts
- ✓ **Joan Pons**, les profunditats i les altures de la veu
- ✓ **Ponç Pons**, la vitalitat culturalista
- ✓ **Carme Riera**, el comport i les paraules
- ✓ **Fina Salord**, la dona que té Menorca dins el cap
- ✓ **Sebastià Taltavull**, escampar la paraula de Déu
- ✓ **Andreu Terrades**, perplexitats, jocs, provocacions
- ✓ **Elías Torres**, les formes de l'arquitectura
- ✓ **Rafael Tur Costa**, lleial a l'abstracció

Un arxipèlag radiant Pere Antoni Pons

ISBN 978-84-948607-5-1

Pàgines: 348

PVP 25,00 €

Editorial enSiola